

10. Храковский В. С. Типы грамматических описаний и некоторые особенности функциональной грамматики. – М. : Наука, 1985. – 198 с.
11. Черткова М. Ю. Грамматическая категория вида в современном русском языке. – М. : Изд-во МГУ, 1996. – 172 с.
12. Чеснокова Л. Д. Выражение категории количества глагольными формами современного русского языка // Вопросы языкознания. – 1983. – № 6. – С. 82 – 90.
13. Чеснокова Л. Д. Категория количества и способы её выражения в современном русском языке. – Таганрог, 1992. – 250 с.
14. Чиркинян Н. С. Поле количественности (на материале русского и армянского языков) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.19. – Ереван, 1980. – 20 с.
15. Шубина О. Ю. Семантические и понятийные категории как основа для сопоставления различных языков [Электронный ресурс] // Вестник КРСУ, 2003. – № 1. – Режим доступа : <http://www.krsu.edu.kg/vestnik/2003/v1/a11.html>
16. Яковлев В. Н. Многоактность как способ глагольного действия / В. Н. Яковлев // Научные доклады высшей школы: Филологические науки. – 1975. – № 3. – С. 97 – 105.

Ачилова О. Л. Теоретические принципы выделения функционально-семантической категории кратности в современном украинском языке.

На современном этапе развития украинского языкознания актуальными представляются исследования языковых категорий в функционально-семантическом аспекте. В статье приведены теоретические обоснования выделения функционально-семантической категории кратности в украинском языке.

Ключевые слова: функционально-семантическая категория, категория кратности, однократность, многократность, оппозиция.

Achilova O. L. The theoretical grounds to distinguish a functional semantic category of multipleness in the modern Ukrainian language.

The researches of linguistic categories in a functional semantic aspect are actual on the modern stage of development of Ukrainian linguistics. In the article the theoretical grounds of distinguish the functional semantic category of multipleness in Ukrainian are resulted.

Keywords: a functional semantic category, category of multipleness, semelfactive, multipleness, the opposition.

Бичек Г. М.

***Горлівський державний педагогічний інститут
іноземних мов (Україна)***

**ОНОМАТВОРЧІСТЬ К. С. ЛЬЮІСА В СЕРІЇ РОМАНІВ
“ХРОНІКИ НАРНІЇ”**

У статті розглянуто способи номінації в серії дитячих романів К. С. Льюїса “Хроніки Нарнії”.

Ключові слова: поетонімія творів для дітей, ономастичний простір, власна назва, алюзивне власне ім'я.

Клайв Стейплз Льюїс, видатний англійський письменник та богослов, створив дивовижну країну Нарнію, в якій діти захищають добро та справедливість. Серія романів “Хроніки Нарнії” позначені глибоким проникненням у світ дитячого сприйняття і дитячої психології. Цьому в значній мірі сприяє ономастикон, який займає провідну позицію у вербальному втіленні художньої концепції твору та у вирішенні індивідуально-естетичних завдань. Романи К. С. Льюїса завоювали юного читача по всьому світу, але ні характерні особливості творів цього письменника, ні його художній ономастикон не були об'єктом вивчення вітчизняних філологів.

Важливим елементом художнього твору є система власних назв, що становить лексичну категорію тексту, яка разом з іншими мовними засобами реалізує авторську

концепцію світобачення, сприяє побудові художнього образу. Функціонально власні назви – один із найважливіших компонентів літературного твору. Поетоніми вивчаються в різних аспектах як лінгвістами, так і літературознавцями. Зокрема, стилістичні функції онімів в художній літературі досліджували Н. В. Васильєва, Ю. А. Карпенко, Д. Лампінг, В. А. Ніконов, Н. К. Фролов, співвідношення ономастикону поетичного та реального, системність поетичної ономастики та її ролі в художньому тексті – С. І. Зінін, В. Н. Михайлов, Г. А. Силаєва, О. І. Фоякова, поетику власних імен – Л. І. Андрієва, В. М. Калінін, Е. Б. Магазаник, В. А. Кухаренко, А. А. Фомін, Л. М. Щетинін, процеси номінації – М. В. Голомідова, М. Е. Рут, А. В. Суперанска, Н. К. Фролов та інші. Проте, незважаючи на помітні успіхи, в сучасній ономастиці й досі існують проблемні аспекти, які вимагають подальших ономастичних студій. Так, ономастикон різних літератур та літературних жанрів досліджено нерівномірно, фрагментарно. Це насамперед стосується дитячої літератури, яка досі не була достатньо проаналізована в цілому й у творчості окремих авторів, зокрема видатного англійського письменника Клайва С. Л.

Ономастичне забезпечення дитячої літератури має інші пріоритети та завдання, ніж онімія творів для дорослих. Зумовлено це психологічними особливостями світобачення. Як слушно зауважує О. Д. Петренко, поетонімосфера дитячого твору має на меті не стільки поінформувати маленького читача, скільки посприяти його саморозвитку, самопізнанню [4, с. 6].

Мета даної статті – аналіз способів номінації та моделей створення поетонімів в серії романів К. С. Льюїса “Хроніки Нарнії”.

Майже всі оніми К. С. Льюїса є промовистими, такими, що окрім стандартної для власних назв номінативної, дейктичної функції, виконують і функцію характеризуючу, надаючи читачеві певну додаткову, конотативну інформацію, що містить і вказівку на певні прикмети носія, і його оцінку [3, с. 115]. У “Хроніках Нарнії” К. С. Льюїс використовує різні розряди онімів, що створює дивовижний та цілком конкретний художній світ, сприяє розумінню естетичних ідей письменника: антропоніми (*Betty, Eustace Clarence Scrubb, Lord Octesian, Edmund Pevensie*), топоніми (*Lone Islands, England, Cair Paravel, Stone Table*), гідроніми (*River Shribble, Great Waterfall, Great River of Narnia, Ilkeen*), зооніми (*Strawberry, Mr. Beaver, Shift, Pattertwig*), теоніми (*Azaroath, Bacchus, Silenus*), ідеоніми (“*The Life and Letters of Silenus or Nymphs and Their Ways*”), хрононіми (*Christmas*), хрематоніми (*Turkish Delight*) та ін. Використання практично усіх розрядів онімів полегшує дитині сприйняття і розуміння твору, “оскільки однією з особливостей дитячої психології є індивідуалізація довкілля, на рівні мови ілюстрована власними назвами” [4, с. 6].

Провідну роль у побудові поетонімосфери світу “Хронік Нарнії” відіграють антропоніми, більшість яких узяті з реального ономастикону чи створено за загальнономовними моделями: *Edmund, Peter, Susan Pevensie, Lord Bern, Edith Jackle, Colin, Marjorie Preston, Anne Feathertone*. Оніми взяті з реального іменника (створені за типовими мовними моделями) не тільки дають юному читачеві відчуття справжності, допомагають йому повірити у створений світ та сприяють реалістичному, типовому зображенню персонажів, але й виступають вагомим засобом індивідуалізації літературних героїв. Як правило, офіційні форми антропонімів використовуються К.С. Льюїсом для номінації дорослих персонажів (*Mrs. Macready*). Для передачі невимушеної атмосфери спілкування у дитячому колективі автор часто користується гіпокористиками та демінутивами (*Lu* – від *Lucy*, *Betty* – від *Elizabeth*, *Ed* – від *Edmund*, *Su* – від *Susan*).

К.С. Льюїс в творах для дітей часто використовує загальні імена як індивідуалізуючі назви: *Professor, Father, Mother*.

Тварини і птахи, які в творі відіграють головні та другорядні ролі, теж отримують особові імена. Можна виділити наступні прийоми творення власного імені, які використовує автор:

Першу групу складають зооніми, побудовані шляхом переходу загальної назви у власну: *the Wolf, the Robin, Phoenix, Mr. Beaver, the Beavers, Mrs. Beaver, the Lion, the Fox*. Як правило, автор створює зоонім змінюючи графічне та правописне оформлення апелятива – загальна назва тварини чи птаха втрачає артикль і набуває великої літери (*a beaver – the Beaver – Mr. Beaver, a robin – the Robin, a wolf – the Wolf*);

Другу, найбільш численну групу, складають вигадані зооніми, в яку входять:

а) зооніми, побудовані за типовими мовними моделями з семантично прозорою внутрішньою формою: *Trufflehunter, Ginger, Moonwood, Maugrim, Farsight, Snowflake, Pattertwig, Coalblack, Shift, Fledge, Strawberry*;

б) поза модельні зооніми, які мають фонетичну експресію, але позбавлені семантичного мотивування: *Aslan, Breehy-hinny-brinny-hoohy-hah, Peepicheek, Reepicheep*.

Ономастичний простір “Хронік Нарнії” збагачений алюзивними власними іменами (*Bacchus, Father Christmas, Silenus, Father Time*), які як називають, так і ідентифікують персонаж твору, тобто виконують номінативно-ідентифікуючу функцію. Імена відомих літературних казкових персонажів відновлюють в пам’яті дитини відповідний образ, викликають різноманітні асоціації, що в свою чергу також сприяє правильному розумінню персонажа.

Таким чином, у серії романів К. С. Льюїса “Хроніки Нарнії”, застосовуються різні засоби творення власного імені: запозичання імен та назв з “реального” іменника сучасної англійської мови та творення онімів за різноманітними моделями. Найбільш продуктивною серед яких є онімізація апелятивів.

Л і т е р а т у р а :

1. Бардакова В. В. Специфика литературной ономастики детской художественной прозы : автореф. дисс. ... канд. филол. наук / В. В. Бардакова. – Волгоград, 2000. – 22 с.
2. Бардакова В. В. “Говорящие” имена в детской литературе / В. В. Бардакова // Вопросы ономастики. – № 7 – Екатеринбург, 2009. – С. 48-57
3. Липихина Е. Л. Структура и функции поэтонимов в художественных текстах для детей: На материале произведений А. М. Волкова, Н. Н. Носова, С. Я. Маршака, К. И. Чуковского: дис. ... канд. филол. наук / Е. Л. Липихина. – Тюмень, 2003. – 224 с.
4. Петренко О. Д. Ономастика дитячих творів Роалда Дала : дис. ... канд. філол. наук / О. Д. Петренко. – О. : Одеський національний ун-т ім. І. І. Мечникова, 2006. – 244 с.
5. Lewis C. S. The Chronicles of Narnia / C. S. Lewis – HarperCollins e-books – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.nu/docs/9WRVCJBIF5/The%20Lion%2C%20the%20Witch%20and%20the%20Wardrobe>

Бычек В. М. Ономастическое творчество К. С. Льюиса в серии романов “Хроника Нарнии”.

Статья посвящена анализу способов номинации в серии романов К. С. Льюиса “Хроника Нарнии”.

Ключевые слова: поэтонимия произведений для детей, ономастическое пространство, имя собственное, алюзивное имя собственное.

Bycheck V. M. The ways of nomination of C. S. Lewis in a series of novels “The chronicals of Narnia”

The paper deals with the ways of nomination in a series novels for children “The Chronicles of Narnia” by C. S. Lewis.

Keywords: poetonymy of children's stories, onomastic field, proper names, contextual onomastics, allusive personal name.